

Efektivita SEA v České republice

Michal Musil, Martin Smutný
Ostrava, 25. dubna 2019

Integra Consulting s.r.o. je členem sdružení INTEGRA Group, v rámci kterého se soustředí především na hodnocení vlivů na životní prostředí.

www.integracons.com

Úvod

- Hodnocení směrnice SEA (REFIT)
<http://ec.europa.eu/environment/eia/sea-refit.htm>
- Speciální vydání časopisu „Impact Assessment and Project Appraisal“ se zaměřením efektivitu SEA zejména v zemích EU
<https://www.tandfonline.com/toc/tiap20/current>
- Dotazníkový průzkum mezi autorizovanými osobami (2018)

Efektivita SEA

- zda SEA vede k „hmatatelným“ výsledkům tj. zda např. bylo díky SEA zamezeno konkrétním negativním vlivům na životní prostředí
- zda je efektivní procesní stránka SEA tj. zda SEA prodlužuje (či případně zkracuje) proces přípravy koncepcí, či jaké jsou náklady na provedení SEA
- zda je SEA v souladu se společenskými cíli tj. např. zda přispívá k naplňování cílů ochrany přírody či udržitelného rozvoje
- zda SEA zvyšuje povědomí společnosti o životním prostředí a jeho ochraně
- zda SEA napomáhá účasti veřejnosti v plánování a rozhodování.

Průzkum v roce 2009

- Vnímání SEA z hlediska předkladatelů koncepcí
- Vybrané závěry:
 - Obecně SEA není příliš efektivní: pasivní role předkladatelů koncepcí
 - Příliš široký rozsah aplikace SEA
 - Zaměření SEA na procesní (a formální) aspekty
 - Absence robustního systému kontroly kvality
 - Nízké uplatňování závěrů SEA (neexistence kontrolních mechanismů)
- Doporučení:
 - Důraz na SEA „které mají smysl“ tj. pro koncepce přinášející zásadní rozhodnutí
 - Zlepšení systému kontroly kvality a sledování implementace závěrů SEA

Vybraná zjištění a závěry (2018)

- Dobrá „kultura plánování“ s důrazem na nutnost zpracování SEA během přípravy koncepce – **zásadní pro efektivní SEA**
- Poměrně vysoká míra akceptace návrhů SEA ze strany zpracovatelů koncepce
 - plánovací a SEA týmy společně prezentuje a obhajuje výslednou podobu koncepce
- SEA jako **neformální „rozhodování“ o koncepci**, respektive jako odůvodnění pro vyřazení konkrétních aktivit či záměrů z koncepce
- V některých případech jsou cíle koncepce definovány předem, což zmenšuje prostor pro SEA

Vybraná zjištění a závěry (2018)

- Omezená role SEA při hodnocení a výběru variant (často z důvodu absence alternativ v koncepci)
- Změny koncepce v důsledku SEA
 - spíše na úrovni dílčích opatření či aktivit, respektive směrem k projektové úrovni (**předcházení možných střetů při posuzování/schvalování konkrétních projektů**)
 - často jako výsledek (neformálních) diskusí mezi zpracovateli koncepce a SEA spíše než na základě analýz
 - vedou ke zlepšení ochrany životního prostředí a zdraví, **zejména prostřednictvím opatření v rámci koncepce**
 - často zohledněny při schvalování koncepce

Vybraná zjištění a závěry (2018)

- SEA nemá významnou přidanou hodnotu z hlediska účasti veřejnosti v přípravě a schvalování koncepcí
 - Nízký zájem o participaci v procesech SEA
 - **Plánovací procesy poskytují dostatečný prostor pro účast veřejnosti**
- SEA přispívá k zlepšení informovanosti veřejnosti ohledně vlivů na životní prostředí

Vybraná zjištění a závěry (2018)

- SEA je vnímána jako standardní nástroj, který přináší určitou přidanou hodnotu zejména z hlediska ochrany životního prostředí a zdraví (nicméně řada environmentálních problémů stále přetrvává)
- Aspekty mimo životní prostředí a zdraví jsou v rámci SEA řešeny zřídka
- Náklady na SEA jsou odpovídající

Překážky pro lepší efektivitu SEA

- Příliš dlouhý proces SEA, obtížně koordinovatelný s plánovacím procesem (**je však SEA skutečně hlavním „viníkem“ prodloužení zpracování či schválení koncepce?**)
- Zbytečně obsáhlé dokumentace SEA
- Nejasná představa o rozdílech mezi SEA a EIA (a jejich možnostech)
- **SEA často komplikuje situaci namísto hledání řešení**
- Problematický monitoring (včetně sledování zohlednění závěrů SEA na projektové úrovni)
- Výběrová řízení pro SEA zaměřená výhradně na cenu

Jak zlepšit efektivitu SEA

- Zjednodušit proces SEA
 - lepší využití zjišťovacího řízení pro definování dalšího procesního postupu s přihlédnutím k postupu přípravy konkrétní koncepce
 - oddělení fází screeningu a scopingu???
 - flexibilní legislativní formulace („přiměřeně“)???
- Zvýšit flexibilitu zpracování dokumentace SEA
 - připustit sloučení/rozdělení některých kapitol???
- Definovat standardy kvality pro SEA
 - možná inspirace ze zahraničí
- Otevřít možnost školení/zvyšování kvalifikace pro zpracovatele SEA a koncepcí

Děkuji za pozornost!